

Mišljenje Europskog odbora regija – Provjera prikladnosti Okvirne direktive o vodama, Direktive o podzemnim vodama, Direktive o standardima kvalitete okoliša i Direktive o poplavama

(2020/C 324/05)

Izvjestitelj:	Piotr CAŁBECKI (PL/EPP), predsjednik Kujavsko-pomeranskog vojvodstva
Referentni dokumenti:	SEC(2019) 438
	SWD(2019) 439
	SWD(2019) 440

PREPORUKE O POLITIKAMA

EUROPSKI ODBOR REGIJA

A Uvodne napomene

1. pozdravlja pravovremenu provedbu provjere prikladnosti Okvirne direktive o vodama i Direktive o poplavama u skladu s člankom 19. stavkom 2. Okvirne direktive o vodama, kojom se propisuje da će „Komisija preispitati ovu Direktivu najkasnije 19 godina od njezina stupanja na snagu i predložiti potrebne izmjene”;
2. navodi da je voda najvažnije opće dobro i ograničen resurs koji je potrebno zaštititi i upotrebljavati na održiv način, kako u pogledu njezine kvalitete tako u pogledu količine. Zaštita vode i upravljanje vodom nadilazi regionalne i nacionalne granice s obzirom na to da se 60 % riječnih slivova u EU-u proteže izvan državnog područja samo jedne države članice;
3. ističe da u EU-u gospodarski sektori koji ovise o vodi generiraju 3,4 trilijuna EUR godišnje, odnosno 26 % godišnje bruto dodane vrijednosti EU-a, te da zapošljavaju oko 44 milijuna ljudi. Istovremeno sa zabrinutošću primjećuje da se procjenjuje da samo 40 % europskih površinskih voda ima dobro ekološko stanje i samo 38 % dobro kemijsko stanje⁽¹⁾;
4. s obzirom na pandemiju COVID-a 19, poziva na poboljšanje sterilizacije otpadnih voda, veća istraživanja o boljem očuvanju otpadnih voda (crne i sive vode) i povećanu primjenu prirodnih rješenja kako bi se uklonili svi oblici epidemiološke prijetnje kvaliteti vode;
5. naglašava da je voda ključan element za okoliš i ljudsko postojanje. Lokalne i regionalne vlasti u državama članicama imaju ključnu ulogu u praćenju te poduzimanju preventivnih i korektivnih mjera kako bi se postigla i zajamčila visokokvalitetna voda. Gradovi i regije predvodnici su u pružanju univerzalnog pristupa vodi i odvodnji kao temeljnog prava. Važno je nadvladati nedostatak stručnog znanja, pretjeranu birokratizaciju i nedostatak višerazinskog pristupa koji negativno utječu na učinkovitost i koji mogu onemogućiti korištenje dobrih praksi na lokalnoj i regionalnoj razini;
6. ističe važnost vode za europske građane koji su odlučili jednu od prvih europskih građanskih inicijativa posvetiti rješavanju problema povezanih s vodnom politikom EU-a. Ova provjera prikladnosti nadovezuje se i na obveze koje je Komisija preuzela kao odgovor na europsku građansku inicijativu „Right2Water”⁽²⁾ o promicanju pristupa vodi i odvodnji;

⁽¹⁾ Izvješće Europske agencije za okoliš br. 7/2018, str. 6.

⁽²⁾ https://europa.eu/citizens-initiative/water-and-sanitation-are-human-right-water-public-good-not-commodity_hr

B Zaključci provjere prikladnosti

7. prima na znanje zaključak provjere prikladnosti prema kojem su direktive u velikoj mjeri primjerene svrsi, uz određeni prostor za poboljšanje. Direktive su dovele do više razine zaštite vodnih tijela i upravljanja rizicima od poplave. Činjenica da ciljevi Okvirne direktive o vodama još nisu u potpunosti postignuti više je posljedica neodgovarajućeg financiranja, spore provedbe i nedovoljnog uključivanja ciljeva zaštite okoliša u sektorske politike nego nedostataka u zakonodavstvu;

8. provjerom prikladnosti kemikalije su identificirane kao područje u kojem ima prostora za poboljšanje i postizanje boljih rezultata. Iako postoje određeni dokazi o tome da su Okvirna direktiva o vodama, Direktiva o standardima kvalitete okoliša i Direktiva o podzemnim vodama dovele do smanjenja kemijskog onečišćenja voda u EU-u, analiza upućuje na tri područja u kojima postojeći zakonodavni okvir nije optimalan: nacionalne razlike (razlike u popisima lokalnih onečišćujućih tvari) i granične vrijednosti koje se ne bi trebale premašiti, popis prioritarnih tvari (dugotrajan postupak) i činjenica da se Direktivom o standardima kvalitete okoliša i Direktivom o podzemnim vodama ocjenjuje rizik za ljude i okoliš koji se uglavnom temelji na pojedinačnim tvarima, ne uzimajući u obzir kombinirane učinke mješavina, čime se neizbježno pokriva samo mali dio tvari prisutnih u okolišu;

9. ističe da je kvaliteta pitke vode i dalje ugrožena; stoga žali zbog činjenice da se u provjeri prikladnosti ne posvećuje pozornost funkcioniranju i provedbi članka 7. Okvirne direktive o vodama u pogledu izbjegavanja pogoršanja kvalitete vodnih tijela koja se koriste za zahvaćanje pitke vode i smanjenja razine pročišćavanja potrebnog za dobivanje pitke vode; distributeri pitke vode trebali bi imati mogućnost koristiti visokokvalitetne izvore vode kako bi smanjili troškove pročišćavanja; poziva Komisiju i suzakonodavce da se pobrinu za visoke standarde kvalitete i sigurnosti, ali i na dosljednost politike u pogledu preinake Direktive o vodi za piće, uključujući i njezine odredbe o pristupu vodi⁽³⁾;

10. izražava razočaranje zbog toga što provjera prikladnosti ne sadržava temeljitiju analizu utjecaja presude Weser⁽⁴⁾ koju je donio Sud Europske unije. Primjena odredbi o pogoršanju i poboljšanju iz članka 4. stavka 1. te odredbi o izuzeću iz članka 4. stavaka od 4. do 7. Okvirne direktive o vodama dovodi do pravne nesigurnosti za operatore i nadležna tijela. Posebno je potrebno dodatno istražiti utjecaj na mjere za zaštitu okoliša (npr. postrojenja za pročišćavanje otpadnih voda) ili na mjere za prilagodbu klimatskim promjenama te upravljanje energijom i resursima;

11. ističe da je, s obzirom na to da trenutačno više od polovine svih europskih vodnih tijela podliježe izuzećima, velik izazov (blago rečeno) postići uspješne rezultate do 2027. i da oni vjerojatno do zadanog roka, tj. 2027. godine, neće biti ostvareni; stoga naglašava da će trebati znatno intenzivirati napore, resurse i provedbu Okvirne direktive o vodama, te insistira na činjenici da se i nakon 2027. zaštita vode u okviru tijela iz Okvirne direktive o vodama mora nastaviti;

12. poziva Komisiju da evaluaciju nadopuni iskustvima država članica koje primjenjuju Okvirnu direktivu o vodama u skladu s načelima iz presude Weser. Žali zbog toga što nekoliko zemalja nije na odgovarajući način provelo Direktivu, ali to nije razlog da se zanemare pravni problemi u državama članicama koje su provele Direktivu;

C. Usklađenost politika: Okvirna direktiva o vodama i drugo zakonodavstvo EU-a

13. poziva na sveobuhvatniji pristup vodi te na veću usklađenost i koordinaciju u ukupnom zakonodavstvu EU-a povezanom s vodom, posebno s obzirom na pitanje klimatskih promjena, kružnoga gospodarstva i novih onečišćujućih tvari. U sve politike EU-a trebalo bi uključiti upravljanje vodama koje je otporno na klimatske promjene, a u Okvirnoj direktivi o vodama trebalo bi utvrditi jasan i ambiciozan cilj za ublažavanje klimatskih promjena i za prilagodbu tim promjenama;

⁽³⁾ Europska komisija, Prijedlog Direktive Europskog parlamenta i Vijeća o kvaliteti vode namijenjene za ljudsku potrošnju (preinaka), (COM/2017/0753 final – 2017/0332 (COD)).

⁽⁴⁾ Priopćenje za medije Suda Europske unije: <https://curia.europa.eu/jcms/upload/docs/application/pdf/2015-07/cp150074en.pdf>
Cjeloviti tekst presude Suda Europske unije <http://curia.europa.eu/juris/document/document.jsf?text=&docid=165446&pageIndex=0&doclang=HR&mode=lst&dir=&occ=first&part=1&cid=1784620>

14. naglašava povezanost Okvirne direktive o vodama i Direktive o poplavama s drugim politikama u kojima lokalne i regionalne vlasti imaju ključnu ulogu, kao što su: prostorno planiranje, poljoprivreda, proizvodnja energije, posebno hidroenergije (i opskrba energijom), termalna uporaba vode za grijanje i hlađenje, vodni promet, zdravlje ljudi, turizam, provedba Direktive o pročišćavanju komunalnih otpadnih voda i Direktive o nitratima itd.;

15. u tom pogledu pozdravlja paralelnu ocjenu Direktive o pročišćavanju komunalnih otpadnih voda, središnjeg stupa usluge upravljanja otpadnim vodama u Europi, čiji su rezultati slični onima provjere prikladnosti, odnosno ističe se potreba za djelotvornom i učinkovitom provedbom postojećih pravnih instrumenata kojima se potiču znatne društvene i ekološke koristi. Međutim, žali što u ocjeni nije analizirana djelotvornost Direktive o pročišćavanju komunalnih otpadnih voda u pogledu ispuštanja industrijskih otpadnih voda u sabirne sustave i stanice za pročišćavanje komunalnih otpadnih voda. Nadalje, žali zbog toga što nije provedena pravna analiza učinka nedostatka usklađenosti između članka 4. Okvirne direktive o vodama i članaka 10., 7. i 2. stavka 9. Direktive o pročišćavanju komunalnih otpadnih voda na najučinkovitija postrojenja za pročišćavanje otpadnih voda u Europi;

16. osim toga, ističe razlike u pristupu država članica u pogledu fosfora i eutrofikacije te potiče na veću usklađenost Direktive o pročišćavanju komunalnih otpadnih voda i Okvirne direktive o vodama;

17. smatra ključnim da Europska komisija nastavi s pojačanom provedbom pravnih obveza koje se odnose na ključne pritiske na vodeni okoliš, kao što su one koje proizlaze iz Direktive o nitratima i Direktive o pročišćavanju komunalnih otpadnih voda. Potrebno je obratiti veliku pozornost na nove štetne tvari u tragovima, uključujući mikroplastiku i farmaceutske proizvode, s obzirom na to da postojeće tehnologije koje se primjenjuju u postrojenjima za pročišćavanje otpadnih voda ne mogu u potpunosti ukloniti mikroonečišćujuće tvari;

18. ističe da je intenzivna poljoprivreda jedan od glavnih pritisaka na površinske i podzemne vode, uključujući zahvaćanje i onečišćenje pesticidima, gnojivima i farmaceutskim ostacima iz antibiotika za stoku. U sljedećoj zajedničkoj poljoprivrednoj politici mora se u potpunosti uzeti u obzir utjecaj poljoprivredne aktivnosti na vodu i poticati prijelaz na prakse pogodnije za vodu. Rješenja mogu uključivati prijedloge za proširenje okolišne uvjetovanosti za pristup plaćanjima na sve odredbe Okvirne direktive o vodama, promicanje ekološki prihvatljivije poljoprivrede putem „programa za ekologiju”, kao i poticanje dijaloga i razmjene najboljih praksi u kojima aktivno sudjeluju distributeri vode, relevantne nevladine organizacije i poljoprivrednici;

19. podsjeća da je voda glavna odrednica dobrog funkcioniranja biosfere, biološke produktivnosti i apsorpcijskog kapaciteta te da utječe na aktivnosti brojnih gospodarskih sektora, posebno poljoprivrede, energetike i industrije, ali i da oni na nju utječu. Tekuće ili buduće rasprave u trenutačnom zakonodavnom ciklusu izvrsna su prilika da se pobrinemo za to da voda i glavni ciljevi Okvirne direktive o vodama budu uključeni u politike koje obuhvaćaju druge sektore. Naglašava da su u europskom zelenom planu posebno navedeni ambiciozni ciljevi za smanjenje upotrebe resursa, onečišćenja i toksičnosti; stoga bi strategije kao što su novi akcijski plan za kružno gospodarstvo, akcijski plan za nultu stopu onečišćenja, nova strategija za biološku raznolikost ili strategija „Od polja do stola” trebale jasno uključivati ciljeve Okvirne direktive o vodama radi potpune usklađenosti politika;

20. ističe mogućnosti uporabe obnovljene vode za poljoprivredno navodnjavanje u smanjenju nestašice vode, potpori prilagodbama klimatskim promjenama i promicanju kružnog gospodarstva. U tom smislu pozdravlja činjenicu da su Vijeće i Europski parlament donijeli Uredbu o minimalnim zahtjevima za ponovnu uporabu vode te ponavlja svoje stajalište o ponovnoj uporabi vode izraženo u mišljenju o tome ⁽³⁾;

21. poziva Komisiju da uspostavi potpuno operativan sustav praćenja radi redovitog prikupljanja ažuriranih podataka o mjerenju ostataka pesticida u okolišu (osobito u tlu i vodi), koji će se po mogućnosti zasnivati na dobrim iskustvima stečenima sa sustavom okvirnog istraživanja uporabe i pokrivenosti zemljišta (LUCAS);

22. pozdravlja odluku Komisije od 13. siječnja 2020. o zabrani tiakloprida, pesticida na bazi neonikotinoida koji izaziva zabrinutost za okoliš, posebno u pogledu njegova učinka na podzemne vode, i koji Europska agencija za sigurnost hrane smatra opasnim za ljudsko zdravlje; zalaže se i za zabranu glifosata i zajedničku poljoprivrednu politiku koja bi poduprla prestanak upotrebe pesticida;

⁽³⁾ Mišljenje Europskog odbora regija o Prijedlogu uredbe Europskog parlamenta i Vijeća o minimalnim zahtjevima za ponovnu uporabu vode (SL C 86, 7.3.2019., str. 353.).

D. Sljedeći koraci za postizanje dobrog stanja u vodnim tijelima EU-a

23. odlučno naglašava da je Okvirna direktiva o vodama postala prekretnica u poboljšanju vodnih resursa u Europi i referentna točka za druge kontinente. Međutim, s obzirom na nove izazove (npr. klimatske promjene, mikroplastika, farmaceutski proizvodi, kemikalije, antibiotici itd.) i nova rješenja (nove tehnologije i metode) u posljednjih 20 godina te s obzirom na ciljeve održivog razvoja i europski zeleni plan, Okvirnu direktivu o vodama potrebno je hitno nadograditi;

24. u tom pogledu poziva na promjenu paradigme kako bi se biosferu promatralo s evolutivnog stajališta (informiranjem javnosti o tome da je biosfera oduvijek u mijeni) i na ekosustavniji način (uključujući održivost slivnih područja i dekarbonizaciju), kao i na promicanje boljeg razumijevanja ekoloških procesa, među ostalim hidrološkog ciklusa te ciklusa ugljika, dušika i fosfora;

25. ističe da bi se u kontekstu nove paradigme svako slivno područje trebalo smatrati jedinstvenim „platonskim superorganizmom” u kojem kombinacija geomorfologije, klime, ekosustava (prirodnih područja i onih izmijenjenih ljudskim djelovanjem) i različitih oblika ljudske aktivnosti utječe na hidrološki ciklus i ekološko stanje. To bi se trebalo uzeti u obzir ne samo iz perspektive sigurnosti i resursa, nego prvenstveno kao način očuvanja održive budućnosti, zdravlja i dobre kvalitete života za sve;

26. poziva na to da se zaključcima provjere prikladnosti ubrza razvoj transdisciplinarne, integrativne paradigme i s njome povezanih inovativnih rješenja za postizanje nulte stope onečišćenja zraka, vode i tla u okviru europskog zelenog plana; smatra da je nužno očuvati i obnoviti biološku raznolikost u rijekama, jezerima, močvarnim područjima i ušćima te spriječiti i smanjiti bilo kakvu štetu uzrokovanu poplavama;

27. poziva na razvoj nove sveobuhvatne dimenzije Okvirne direktive o vodama u kojoj bi se sprečavanje poplava integriralo sa sprečavanjem suša i mjerama za povećanje potencijala održivosti slivnih područja (iz ekohidrološke perspektive koja se sastoji od pet elemenata: vode, biološke raznolikosti, otpornosti na klimatske promjene, usluga ekosustava za društvo i drugih učinaka, posebno kulture i obrazovanja);

28. naglašava potrebu za razvojem i provedbom najboljih praksi upravljanja i inovativnih tehnologija za smanjenje onečišćenja tvarima u tragovima, uključujući pesticide, antibiotike, mikroplastiku i druge opasne tvari. Naglašava da se problem onečišćenja mora rješavati na izvoru primjenom sveobuhvatnog pristupa koji se zasniva na informiranim i participativnim procesima koji obuhvaćaju građane, u kojima bi svi sudionici imali ulogu i prednost bi se davala najpravednijim i najisplativijim rješenjima. Rješenja treba prilagoditi lokalnim uvjetima i rješavati posljedice neprovedbe te odgovoriti na jasno utvrđene potrebe i dugoročna razmatranja, a ne oslanjati se na „laka tehnološka rješenja”, kao što je istaknuto u provjeri prikladnosti Europske komisije;

29. poziva na više istraživanja i inovacija u području diversifikacije izvora vode kako bi se zajamčila sigurnost vode, posebno za europske gradove koji privlače sve veći broj građana i regije koje su sve više pogođene dugim sušama;

30. predlaže hitnu primjenu inovativnih alata za postizanje dobrog ekološkog stanja u europskim slivnim područjima, kao što su ekohidrološka prirodna rješenja (vidjeti „Izvrješće UNESCO-a o razvoju svjetskih voda: Prirodna rješenja za vodu”). Ističe da se ekohidrološkim prirodnim rješenjima povećava učinkovitost hidrotehničke infrastrukture, posebno u poljoprivrednim i urbanim krajolicima, u vidu ublažavanja klimatskih promjena i prilagodbe tim promjenama te se unapređuje višedimenzionalni potencijal održivosti slivnih područja u okviru spomenutih pet elemenata ekohidrološke perspektive (voda, biološka raznolikost, usluge ekosustava za društvo, otpornost na klimatske promjene, kultura i obrazovanje)⁽⁶⁾. Promiče i sveobuhvatni pristup poticanjem transdisciplinarne znanosti i obrazovanja u području održivosti;

⁽⁶⁾ Ekohidrologija kao integrativna znanost od molekularne razine do razine sliva: povijesni razvoj, napredak i provedbene aktivnosti. Prof. M. Zalewski Ecohydrology and Hydrologic Engineering: Regulation of Hydrology-Biota Interactions for Sustainability (Ekohidrologija i hidrološko inženjerstvo: Reguliranje interakcija hidrologije i flore i faune u cilju održivosti).

31. skreće pozornost na male i srednje uređaje za pročišćavanje otpadnih voda koji imaju trajan problem s periodičnim padom učinkovitosti te preporučuje korištenje sustava za sekvencijalnu sedimentacijsku biofiltraciju (EH-NBS) kako bi se smanjila količina onečišćivača pri otjecanju, a da bi se postiglo dobro ekološko stanje slatkovodnih ekosustava;

32. ističe da se prema nedavnom Izvješću o procjeni svjetskih voda ekohidrološka prirodna rješenja primjenjuju u samo 5 % ulaganja povezanih s upravljanjem vodama, dok bi taj udio trebao biti viši. Onečišćenje iz raspršenih izvora i gradskih oborinskih voda čini gotovo 50 % ukupnog onečišćenja slivnih područja (onečišćenje iz raspršenih izvora koje potječe s poljoprivrednih i drugih zemljišta, kao i površina prometne infrastrukture te iz gradskih oborinskih voda i opterećenje fosforom i dušikom uzrokovano onečišćenjem iz raspršenih izvora, npr. u Baltičkome moru). Ekohidrološka prirodna rješenja najučinkovitija su u borbi protiv tog onečišćenja. To znači da bi se ona trebala primjenjivati deset puta češće nego sada kako bi se ublažio učinak onečišćenja;

33. naglašava da bi s obzirom na sve veće učinke klimatskih promjena Direktivu o poplavama trebalo integrirati s Okvirnom direktivom o vodama kako bi se potaknula obnova podzemnih voda i sposobnost zadržavanja vode u riječnim dolinama zadržavanjem vode u poplavnim područjima i polderima te povratom razine vode u okolnim jezerima i močvarnim područjima. Ističe da je poboljšanje zadržavanja vode u slivnom području ključno jer voda poticanjem biološke produktivnosti povećava akumulaciju ugljika i protok hranjivih tvari, čime se sprečava istjecanje hranjivih tvari u vodu i atmosferu i izbjegava eutrofikacija i cvjetanje otrovnih algi;

34. naglašava da bi zajedničku poljoprivrednu politiku, Direktivu o nitratima i Uredbu o sredstvima za zaštitu bilja trebalo uskladiti s Okvirnom direktivom o vodama u cilju smanjenja onečišćenja iz raspršenih izvora (dušik i fosfor), koje u posljednje vrijeme čini 20 – 50 % opterećenja hranjivim tvarima u jezerima, akumulacijama i obalnim zonama. Čini se da je u regijama u kojima je koncentriran industrijski uzgoj stoke teško postići taj cilj ako se ZPP i nacionalne politike ne obvežu, u skladu s ciljevima zelenog plana, strategijom „biološke raznolikosti” i strategijom „od polja do stola”, na znatno smanjenje te vrste uzgoja. Tome bi pridonijela i izgradnja izrazito učinkovitih područja kopneno-vodenih ekotona s pomoću denitrifikacije i geokemijskih prepreka. Naglašava da se povećanjem složenosti poljoprivrednih krajolika (kopneno-vodeni ekotoni, redovi drveća i zaštitni pojasevi) smanjuje gubitak vode iz tla uzrokovan jakim vjetrovima, ali i sprečava gubitak organskih tvari i ugljika iz tla. Stoga bi takve metode (kopneno-vodeni ekotoni, redovi drveća i zaštitni pojasevi), kao i druge mjere poboljšanja zadržavanja vode u krajoliku, trebalo uključiti u strategiju biogospodarstva. Time bi se moglo znatno povećati hvatanje i skladištenje ugljika, što je jedan od prioriteta zelenog plana;

35. naglašava da se, s obzirom na to da oborinske vode u gradskim područjima mogu proizvesti 10 – 20 % opterećenja hranjivim tvarima u slivnom području, taj učinak, posebice u novoizgrađenim područjima, može djelotvorno ublažiti povoljnim naprednim ekohidrološkim prirodnim rješenjima, kao što su sustavi sekvencijalne sedimentacije-biofiltracije i hibridni sustavi kojima se tradicionalna hidrotehnička infrastruktura integrira s ekohidrološkim prirodnim rješenjima. To bi se trebalo uskladiti s mjerama za prilagodbu izgrađenog područja klimatskim promjenama. Ako je moguće, rješenja bi se također trebala primjenjivati za postojeće zgrade;

36. podsjeća na to da OR u svojem mišljenju o reformi ZPP-a predlaže da se u sljedeći ZPP (do 2027.) uključi pet mjerljivih ciljeva u području okoliša, među kojima je i jamstvo da će 100 % površinskih i podzemnih voda biti u skladu s Direktivom o nitratima, bez ikakvih izuzeća;

37. ističe da su rokovi za provedbu mjera uključenih u relevantne planove upravljanja riječnim slivovima prekratki s obzirom na to da se na učinke na okoliš može čekati mnogo dulje od šestogodišnjeg ciklusa. Stoga predlaže da se programska razdoblja produlje za najmanje dva dodatna razdoblja do 2039. i da se potiče lokalne i regionalne vlasti da razvijaju inovativne dugoročne projekte (7);

38. smatra da u planovima vodenih slivova i nacionalnim planovima pojedinih država članica često nedostaju rješenja za naselja s niskim rizikom od poplava, pa je bilo kakva izgradnja, uključujući obnovu radi zaštite od poplava, postala nemoguća. U tom bi smislu Komisija i njezine agencije trebale u većoj mjeri podržati tijela država članica u pronalaženju izvedivih rješenja;

(7) Jedan je primjer ponovno uvođenje lososa, koji je tijekom 50-ih postupno nestajao iz Rajne. Komisija za zaštitu Rajne započela je s provedbom praktičnih mjera 1991., no pozitivni rezultati bili su vidljivi tek nakon 20 godina.

39. naglašava potrebu za većom dosljednošću između Okvirne direktive o vodama, Direktive 2009/128/EZ Europskog parlamenta i Vijeća ⁽⁸⁾ o uspostavi okvira za djelovanje Zajednice u postizanju održive upotrebe pesticida u skladu s okolišnim ciljevima EU-a i Uredbe (EZ) br. 1907/2006 Europskog parlamenta i Vijeća ⁽⁹⁾ o registraciji, evaluaciji, autorizaciji i ograničavanju kemikalija (REACH) kako bi se pojačali naporu u području nadzora i naknadno utvrdile najbolje prakse; opasne kemikalije moraju se zaustaviti na izvoru, a proizvođači kemikalija koje se stavljaju na tržište moraju preuzeti veću odgovornost;

40. poziva na istraživanje uporabe vodnih tijela u provedbi zelenog plana, posebno potencijala gospodarstava za uzgoj algi kao prirodnog sredstva za hvatanje ugljika i ugljično neutralnog izvora energije i stočne hrane;

41. smatra da bi provedba Programa održivog razvoja do 2030. i UN-ovih 17 ciljeva održivog razvoja trebala biti sastavni dio revidirane Okvirne direktive o vodama;

42. poziva Europsku komisiju da se u Okvirnoj direktivi o vodama u većoj mjeri uzmu u obzir lokalna i regionalna teritorijalna obilježja. S obzirom na to da su zbog klimatskih uvjeta lokalna i regionalna brdovita i planinska područja relativno osjetljiva i da su riječna vodna tijela – posebno u Apeninima – sve više privremenog karaktera, pozivanje na uvjete utvrđene za tu vrstu vodnih tijela (a vjerojatno i na utvrđene metodologije praćenja) nije primjereno svrsi. To dovodi do klasifikacije kojom se podcjenjuje njihova kvaliteta čak i kada nema ljudskog pritiska te dolazi do kritičnog stanja koje je dodatno pogoršano klimatskim promjenama;

43. poziva Komisiju da pomogne u jačanju potencijala provedbe u gradovima i regijama diljem EU-a širenjem postojećih platformi za razmjenu najboljih praksi i vještina te pružanjem financijskih alata za potporu prijenosu inovativnih metoda i sustavnih rješenja među regijama;

44. smatra da bi se, s obzirom na kulturnu, povijesnu i društvenu dimenziju vodnih tijela, Okvirna direktiva o vodama sa svojim sveobuhvatnim područjem primjene trebala iskoristiti za promicanje transdisciplinarnе suradnje i transparentnosti te osnaživanje građana kao „zainteresiranih strana” kako bi mogli izraziti svoje mišljenje u postupku donošenja odluka, među ostalim u vezi s gospodarskim aspektima koji obuhvaćaju sve usluge zaštite okoliša, a ne samo one povezane s opskrbom i pročišćavanjem vode;

45. u tom kontekstu, u skladu s dobrim upravljanjem, poziva na razvoj metodologije za redoviti dijalog među svim relevantnim dionicima, donositeljima odluka, društvenim organizacijama i znanstvenicima („građanska znanost”) kako bi se povećao njihov angažman u razvoju i provedbi inovativnih rješenja;

46. potiče nacionalne, regionalne i lokalne vlasti s vodoopskrbnim službama u javnom vlasništvu da sudjeluju u inicijativi „Water Erasmus”, koja tehničkom osoblju omogućuje da posjeti partnere u drugim državama članicama i uči iz njihove prakse upravljanja vodom. Trebalo bi proširiti takve razmjene, kao i druge inicijative kao što su tehničke radionice, jer pružaju priliku za informiranje, poticanje dijaloga, učenje o rješenjima i izgradnju kapaciteta;

47. poziva Komisiju da upotrijebi sve instrumente kako bi se izbjegao bilo kakav oblik rasipanja vodnih resursa i kako bi se pravilno održavali objekti za upravljanje protokom vode;

48. poziva Komisiju da sve nacionalne i lokalne institucije podsjeti da je voda temeljno javno dobro i da u tome smislu bolje provodi politike određivanja cijena vode u skladu s načelom povrata troškova iz članka 9. Okvirne direktive o vodama te da kućanstva, poljoprivredu i industriju smatra „korisnicima vode” i preporuči primjenu tarifnih mjera za promicanje očuvanja resursa kao što su ljetne tarife ili tarife za fiksne razine potrošnje. Nadalje, trebalo bi u potpunosti primjenjivati načelo „onečišćivač plaća” pomoću instrumenata održivog financiranja kao što je proširena odgovornost proizvođača;

⁽⁸⁾ Direktiva 2009/128/EZ Europskog parlamenta i Vijeća od 21. listopada 2009. o uspostavi okvira za djelovanje Zajednice u postizanju održive upotrebe pesticida (SL L 309, 24.11.2009., str. 71.).

⁽⁹⁾ Uredba (EZ) br. 1907/2006 Europskog parlamenta i Vijeća od 18. prosinca 2006. o registraciji, evaluaciji, autorizaciji i ograničavanju kemikalija (REACH) i osnivanju Europske agencije za kemikalije te o izmjeni Direktive 1999/45/EZ i stavljanju izvan snage Uredbe Vijeća (EEZ) br. 793/93 i Uredbe Komisije (EZ) br. 1488/94 kao i Direktive Vijeća 76/769/EEZ i direktiva Komisije 91/155/EEZ, 93/67/EEZ, 93/105/EZ i 2000/21/EZ (SL L 396, 30.12.2006., str. 1.).

49. naglašava da smanjenje svjetskih vodnih resursa dovodi do napetosti na globalnoj razini, što može dovesti do regionalnog i globalnog sukoba. Kako bi se to spriječilo, vrlo je važno razmjenjivati nove paradigme, nove metodologije i nova sustavna rješenja diljem svijeta, posebno s područjima u kojima su vodni resursi ograničeni, kao što su Afrika i Bliski istok. Predlaže da Komisija ispita potencijal suradnje s UNESCO-ovim međuvladinim hidrološkim programom kako bi ojačala vodeću ulogu Europe u postizanju globalne održivosti vode;

50. poziva na provedbu zaštite izvora vode i u zemljama kandidatkinjama za članstvo u EU-u i u njegovim zemljama pristupnicama.

Bruxelles, 2. srpnja 2020.

Predsjednik
Europskog odbora regija
Apostolos TZITZIKOSTAS
